ТҮРКИЯ

Әл-Фараби атындағы қазақ ұлттық университеті

Материалтану және жаңа материалдар технология

Орындағандар : Ақбай Мөлдір,
Карибаева, Ақбота Абитханова Ұлдана

Жоспары

- Жоспары
- ТҮРКИЯ РЕСПУБЛИКАСЫ
- Жалпы шолу
- Мемлекеттік құрылымы
- Халқы. Діні
- Географиясы
- Климаты
- Тарихы
- Әкімшілік бөлінуі
- Туризм
- Қазақстан мен Түркия арасындағы ынтымақтастық

Туркия

- **Түркия** ресми аталуы **Түркия Республикасы**
- Азия мен Еуропа құрлықтарында орналасқан мемлекет
- Жер көлемі жағынан 37-ші орын алады (783,562 км²).
- Жұрт саны - 80 810 525 адам.
- Тәуелсіздігін 1923-жылы алған. Осман империясының ыдырауының нәтижесінде пайда болды.
- Кіші Азия түбегінде орналасқан, оны Қара, Жерорта, Эгей мен Мәрмәр теңіз дері жан-жақтан қоршайды.
- Шығысында Грузия, Әзірбайжан, Иранмен және Армениямен, батысында Болгариямен, Грекиямен, оңтүстігінде Ирак және Сириямен шекарал ас.

Мемлекеттік құрылымы

- Ресми тілі-Түрік тілі
- Елорда-Анкара
- Ірі қалалары – Стамбул Анкара Измир Адана Анталья Конья
- Үкімет түрі – президенттік Республика
- Президенті –Режеп Ердоған
- Вице- президент Фуат Октай
- Ұлттық мәжіл спикері – Мұстафа Шентол
- Мемлекеттік діні – Зайырлы мемлекет

Халқы. Діні

Халқы.

Негізгі этникалық топ – түріктер 55 млн адам
Халықтың орташа тығыздығы – 1 $км^2$- орташа 85 адам.
Елдің негізгі халқы – түріктер. Түркия 1923 жылы
Түркия территориясы бойынша тұрғындардың орналасуы біртекті емес. Ең
Елде ешқашан халықтың ұлттық құрамы бойыша санақ
Діні.

Діни құрамы бойынша түріктер- мұсылмандар (көптеген бөлігі-сунниттер, аздаған бөлігі
Түкияда дін заң жүзінде мемлекеттен бөлек бөлінген және
Православ шіркеуі басқа діндер сияқты тең дәрежеге ие.
Өнеркәсібі мен ауыл шаруашылығы.

Артықшылықтары: 90-жж. либерализациядан кейін экономика тез қарқынмен дами
Әлсіз жақтары: тұрақты жоғарғы инфляция (2004 жылы 54,4%). Сенімсіз
Шаруашылықтың даму ерекшеліктері мен жалпы сипаттамасы.

Географияс

Түркия дүниенің екі бөлігінде орналасқан мемлекет. Жерінің 97 % -ы Азияда, ал 3 %-ы Еуропада жатыр. Батысы мен шығысы 1600 км-ге, солтүстігі мен оңтүстігі 550 км-ге созылған. Жағалауын солтүстігінде Қара теңіз, батысында Эгей теңізі, оңтүстігінде Жерорта теңізі сулары шайып жатыр.

Босфор бұғазы үстінде салынған көпір Азия мен Еуропа құрлықтарын жалғастырып тұр. Көпір 1973 жылы қазан айының 30-ында Түркия Республикасының 50 жылдық құрметіне ашылған. Ұзындығы 1074 м, биіктігі 64 м. Оның құрылысында түріктермен қатар ағылшындар, немістер, жапондықтар еңбек етті. Қазір бұл көпір жаңа Түркияның нышаны сияқты.

Түркияның құрлықтағы шекарасының ұзындығы 618 км, шығысында Армения, Грузия, Әзірбайжан, Иранмен оңтүстігінде Ирак, Сириямен, батысында Грекия, Болгариямен, солтүстігінде Қара теңіз арқылы Румыния, Украина, Ресей Федерациясымен шектеседі.

Түркияның Еуропадағы Шығыс Фракия немесе Румеслей деп аталатын бөлігі биіктігі 1000 м-дей үстіртті төбелі болып келеді. Азия бөлігін (Кіші азия немесе Анадолы) түгелдей Кіші азия таулы қыраты алып жатыр. Елде ойпатты жерлер аз, тек теңіз жағалаулары мен өзен атырауларында онша үлкен емес жерлерді қамтиды. Қара теңіз жағалауына қатарласа ұзындығы 1000 км-ге созылған Понти таулары алып жатыр. Понти тауларының орташа биіктігі 2500 м., шығысындағы Качкар

Климаты

- Түркия — Континентік климат белдеуінде орналасқан тау елі. Ел орталығында климат шұғыл-континенттік. Қыста суық болады, ал жазда ыстық. Тек қана теңіз жағалауында климат Субтропикалық болады
- Жерорта мен Эгей теңіздерінде ауа райы өте ыстық болады. Осы аумақты Жерортатеңіздік климат белдеуі алып жатыр. Жаздын орташа температурасы + 29-31 С° құрайды. Қыста жауын-шашын көп жауады. Ауа температурасы +15 С°. Ашық күн болмайды.
- Ауасы салқын болуы мүмкін. Қар өте сирек жауады. Жерорта теңізі жағалауында орташа температура +18 С°. Эгей теңізінде ауа-райы салқын тек қана қыс айларында болады. Жазда өте ыстық. Орташа ылғалдылық 60% құрайды.

Тарихы

- XI ғасырдың соңында Кіші Азия түбегіне Орта Азиядан оғыздардан тараған көшпенді селжұқ тайпалары кірді. Сол кездегі ірі, қуатты Византия империясы да оларға тойтарыс бере алмады. 1071 жылы Манцикерт (түрікше Маназкерт) маңындағы шайқаста селжұқтар византиялықтарды күйретті. Нәтижесінде селжұқтар олардың Кіші Азиядағы, Сирия мен Палестинадағы иеліктерін тартып алды.
- Шыңғысханның және оның ұрпақтарының шабуылдарынан құтылып, Хорасаннан, Сырдария жағасынан Сүлеймен шахтың басшылығымен оғыздардан тараған қайы тайпасы Арменияға, одан кейін, оның баласы Ертұғырыл бейдің кезінде Кіші Азияға көшіп кетті де, Конья сұлтаны Ала-ад-дин Кейқубат Византиямен соғыста көмектесті, сондықтан ол оғыз қайыларына Ангора(Анкара) мен Брусса (Бурса) қалаларының арасындағы жерлерді берді.
- Ертұғырылдың баласы Осман бей Византиямен күресте оның Кіші Азиядағы көптеген жерлерін тартып алды. Содан кейін, 1299 жылы Осман Конья сұлтандығынан тәуелсіздігін жариялап, Осман империясын құрды.

Босфор бұғазы

- Босфор бұғазы үстінде салынған көпір Азия мен Еуропа материктерін жалғастырып тұр. Көпір 1973 жылы қазан айының 30-да Түркия Республикасының 50 жылдық құрметіне ашылған. Ұзындығы 1074 м, биіктігі 64 м. Оның құрылысында түріктермен қатар ағылшындар, немістер, жапондықтар еңбек етті. Қазір бұл көпір жаңа Түркияның символы сияқты. Босфор бұғазының жарлауытты жағалауларында Түркияның үлкен ірі портты қаласы Ыстамбұл орналасқан. Ертеде Ыстамбұл Шығыс Рим империясының (Византияның) елордасы болған. Қала ол кезде Константинополь деп аталатын, 1453 жылы қаланы түріктер басып алып, жаңадан Ыстамбұл деп атаған. Генерал Мұстафа Кемал Ататүріктің басқаруымен түрік халқының ұлт – азаттық көтерілісі нәтижесінде (1918 – 1923 ж.) 1923 жылы қазанның 29-да Түркия Республикасы құрылып, Түркия Республикасының тұңғыш президенті болып Мұстафа Кемал Ататүрік сайланды.

Түркияның әкімшілік бөлінуі

- Аудандар:
- Эгей ауданы
- Қара теңіз ауданы
- Орталық Анатолия ауданы
- Шығыс Анатолия ауданы
- Мәрмәр ауданы
- Жерорта теңіз ауданы
- Оңтүстік-Шығыс Анатолия ауданы

Туризм

- Түркияда туристік сервис өте жақсы дамыған. Елде көп теңіздік курорттар мен көз тартарлық орындар бар. Ең әйгілі орындар. Олар:
- Ыстамбұл — (түр. *Istanbul*) - Ислам мен Византиялық мәдениет мұралары.
- Каппадокия — (түр. *Kappadokya*) - Түркияның ең ғажап жері. Каппадокия - бұл табиғи мұраларға бай өлке.
- Эгей теңізі — (түр. *Ege denizi*) - Антикалық мұралары және қираған көнегрекиялықтар мен римдік ескі қалалар.
- Жерорта теңізі — (түр. *Ak deniz*) - Теңіздік курорттар Түркияның оңтүстік жағасы және т.б

Әлемдік туризм : түсінігі мен класификациясы.

- халықаралық туризм әлемдік экономикада бұрыннан гөрі қазіргі
  Туризм халықаралық қатынастарда өте маңызды орындарға ие. Шамамен 500
  Дегенмен халықаралық туризмнің дамуы туралы ақпарат әлі де дәл
  Қазіргі кезде туризм былай классификацияланады:

  Мақсаты бойынша: маршрутты-танымдық, спорттық-сауықтыру, өзіндік,соның ішінде белсенді орын ауыстыру
  Мобильділік деңгейі бойынша: жылжымалы, стационарлы, аралас.

  Қатысу формасы бойыенша: жеке топтық, отбасылық.

  Жасы бойынша: егде, жас, бала, аралас.

  Ұзақтығы бойынша: бір күндік, көп күндік, транзитті.

  Транспорт құралдары пайдалануы бойынша: автомобильді, теміржолды, авиациялық, су,
  Маусым бойынша белсенді туристік маусым, маусым аралық (жартылай
  Географиясы бойынша континент бойынша, халықаралық (ауданаралық), жергілікті, шекаралық

Капиталист-тік
жолды таңдады
АҚШ
ықпалы
1948 ж
Маршал
жоспары
Туркия
Жеке
меншік
шаруашы
лықтың
дамуы
этатизм
саясаты

Қазақстан мен Түркия арасындағы Ынтымақтастық

- 2017 жылы 2 наурыз күні Қазақстан-Түркия дипломатиялық қарым-қатынастарының 25 жылдығы еді.
- Өткен апта Қазақстан мен Түркия арасында дипломатиялық ынтымақтастықтың 25 жылдығы болатын. 1991 жылы 16 желтоқсан күні Қазақстан Республикасы тәуелсіздігін жариялады. Бірнеше минуттың артынан Түркия Республикасы Қазақстан Республикасының тәуелсіздігін таныған тұңғыш ел болды. Тәуелсіздіктің артынан Қазақстан мен Түркия арасында қол қойылған көптеген мемлекет аралық келісімдер мен хаттамалар арқылы әртүрлі салаларда қарым-қатынастар мен ынтымақтастықтың негізі қаланды.
- Түркия мен Қазақстанның жаһандық және аймақтық мәселелерге қатысты нысаналары да ортақ. Халықаралық мекемелер алдында ұстанымдары бірдей. Екі ел арасындағы мәртебе Назарбаевтың 2009 жылы Түркия сапары кезінде қол қойылған Стратегиялық ортақтық келісімімен анықталды. Осылайша екі ел арасындағы қарым-қатынастар бауырластыққа қоса «Стратегиялық ортақтық» деңгейіне көтерілді.
- Түркия мен Қазақстан арасында бірнеше миллион доллармен басталған сауда-экономикалық қарым-қатынастар қазір 4 миллиард доллар деңгейіне ұласты. Әрине бұл жеткілікті емес. 10 миллиард доллар деңгейіне көтерілу екі елдің ортақ нысанасы.

- Қорытып айтқанда, Қазақстан мен Түркия екі бөлек мемлекет, бірақ бір ұлт болып табылады. Бұл тұрғыдан Режеп Тайып Ердоған және Нұрсұлтан Назарбаевтың тарихи тұғырды сақтауы екі ел мен Түркі әлемі тұрғысынан үлкен бақыт. Әрі Ердоған, әрі Нұрсұлтан Назарбаевтың халықтың арасынан шығып, халықтың қиыншылықтарын жақыннан білуі көбінесе Түркі әлемінің қажеттіліктері мен армандарын дұрыс пайымдап, ықпалды шешім табуына септігін тигізеді.
- Түркия мен Қазақстан арасындағы достықтың күші ортақ тарих пен мәдени байланысынан келеді. Мыңдаған жылдық түрік тарихын ойлағанда 25 жыл бір сәтте өтіп кететін бір мерзім. Алайда екі мемлекет те 25 жылдың ішіне көптеген табысты сыйғызды. Екі жақты мүдде мен құрмет негізінде екі ел ынтымақтастығы алдағы кезеңде одан да күшейеді.

Назарларыңызға рахмет !